

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DE L'ACADÈMIA
DE JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ DE CATALUNYA
DURANT EL CURS 1996-1997

por

ROBERT FOLLIA I CAMPS

L'obertura oficial del curs 1996-1997 tingué lloc el 10 de desembre de 1996. S'han celebrat quinze sessions ordinàries, una d'especial per cobrir una vacant i vàries reunions de Junta Directiva i de comissions nomenades per a assumptes concrets. Si l'any passat vam remarcar l'activitat externa de l'Acadèmia, tant pels dictàmens sol·licitats com per la participació en actes organitzats per altres entitats, enguany cal remarcar la seva activitat interna, en paraules del President «mirar Acadèmia endins» el que ha donat lloc a alguns treballs que produiran el seu fruit molt més endavant.

Podem resumir la seva activitat en els següents punts:

A) OBERTURA DE CURS

Fou presidida pel President Sr. Guàrdia, al qual acompanyaven el President i el Fiscal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, Excms. Srs. Guillem Vidal i Andreu i José María Mena i Álvarez, la Consellera de Justícia, Honorable Sra. Núria de Gispert i Català, el Degà del Col·legi d'Advocats, Excm. Sr. Eugeni Gay i Montalvo, l'Emm. i Rdm. Sr. Ricard Maria, Cardenal Carles i Gordó, els Vocals del Consell General del Poder Judicial, Excms. Srs. Francesc de P. Caminal i Badia i Esther Jiménez i Salinas, el Magistrat del Tribunal Constitucional, Excm. Sr. Carles Viver i Pi-Sunyer, i el President de la Divisió de Ciències Econòmiques, Jurídiques i Socials de la Universitat de Barcelona, Il·lm. Sr. Ricardo Panero Gutiérrez, en representació del seu Magnífic Sr. Rector. Actuà de Secretari el Sr. Robert Follia.

Obert l'acte pel President i llegida la Memòria del curs 95-96 pel Secretari, el President repreneu la paraula presentant al conferenciant Excm. Sr. Javier Delgado i Barrio, President del Tribunal Suprem i del Consell General del Poder Judicial, destacant la seva qualitat com a home —repetint les paraules de Viver «arquetipo de Juez prudente y sabio, hombre culto, de fino humor, dotado de

irradiante capacidad de afecto y todo ello desde la más absoluta sencillez y de lo que los catalanes denominamos expresivamente como "bonhomia" —, així com a jurista, remarcant la seva trajectòria professional des de la seva llicenciatura, entrada al cos de Secretaris d'Administració de Justícia, ingrés a la carrera judicial seguint la seva carrera fins als seus nomenaments com a Magistrat del Tribunal Constitucional i després President del Consell General del Poder Judicial.

Recalcà l'interès de la seva conferència que versava sobre el tema «El control de la discrecionalidad en el planeamiento urbanístico», i li donà la paraula agraint-li la seva presència.

El discurs del Sr. Delgado s'unirà a l'acta tan aviat com es rebi corregit.

Al finalitzar el seu discurs el President li donà novament les gràcies i li lliurà el primer Medalló de l'Acadèmia.

B) ACTIVITAT INTERNA DE L'ACADÈMIA

El punt fonamental a destacar és el treball i discussió sobre la reforma dels Estatuts, acordada en el Curs anterior. L'esborrany de treball fou preparat per la Junta Directiva amb la col·laboració de l'Acadèmic Sr. Rebés, i es presentà a l'Acadèmia en la sessió del 14 de gener, discutint-se en les de l'11 de febrer i 11 de març.

Cal recalcar les aportacions dels Srs. Puig Salellas, Pérez Vitoria, Badenes i Córdoba.

Malgrat tot no es pogué aprovar per falta de quòrum, quedant els treballs incorporats a l'acta a l'espera de que es pugui reprendre el seu estudi en data propera.

També, en aquest sentit cal destacar la intervenció del President en la sessió del 10 de juny dedicada especialment a estudiar el futur de l'Acadèmia en diversos aspectes, com a projecció exterior, relacions amb la Universitat i corporacions públiques catalanes, especials relacions amb el Col·legi d'Advocats —on té la seva seu—, amb la resta d'Acadèmies amb seu a Catalunya i amb les Acadèmies Jurídiques de l'Estat espanyol. Féu especial esment sobre els temes en què convé que reflexioni l'Acadèmia a fi que trobi el seu lloc institucional oportú i millori la seva presència en la vida pública del país. Recordà també que el retard en lliurar els discursos de recepció feia difícil renovar els càrrecs i lograr acords quan la votació tenia de ser de majoria d'acadèmics numeraris.

Per a resoldre aquest darrer problema, el President i el Secretari celebraren una reunió amb els acadèmics electes el dia 7 d'octubre, en la que es marcaren unes dates determinades que faran que en poc temps es resolgui la situació, ja que es preveuen tres o quatre lliuraments de discursos per cada any. Podem anunciar que en aquest curs que avui s'obre llegiran el seu discurs almenys els Srs. Jiménez de Parga, Rebés i Brancós.

Finalment, en aquest apartat d'activitats internes hem de fer esment a la renovació parcial de la Junta Directiva el 15 d'abril, amb renovació dels càrrecs de President, Secretari i Censor, essent reelegits els dos primers Srs. Josep Delfí Guàrdia i Canela i Robert Follia i Camps, i elegit de nou com a Censor, per renúncia del Sr. Puig Salellas, el Sr. Felip Tallada.

C) ACTIVITATS EXTERNES

Tampoc ha oblidat l'Acadèmia aquest any la seva projecció exterior. Cal destacar:

La participació de l'Acadèmia el 29 de novembre a la Jornada sobre els Costums de Tortosa, en aquesta ciutat, en la qual hi participaren amb caràcter destacat els Acadèmics Srs. Puig Salellas i Font Rius, i a més els Srs. Guàrdia, Roca-Sastre, López Burniol, Martínez Sarrión, Sabater, Tallada i Follia.

La participació a través del President en l'atorgament del Premi Casals Colldecarrera i en la reunió del Patronat de Pau Casals; l'assistència a les Jornades d'Estudi sobre la Justícia en els Estats plurilingües, així com en la commemoració del norantè aniversari de l'Institut d'Estudis Catalans.

També aquest any la Consellera de Justícia va demanar un nou dictamen sobre els problemes de la gent gran acollida als instituts geriàtrics. Donat que l'Acadèmia havia informat ja l'any anterior sobre el tema es demanà al Sr. Roca-Sastre que presentés un informe que recollís els trets fonamentals de les discussions i informes del curs passat i que fou discutit a l'Acadèmia en les sessions del 14 i 28 de gener. Les Acadèmiques Sres. Encarca Roca i Alegria Borràs, van presentar per la seva part un altre informe i es lliuraren els dos a la Conselleria de Justícia.

Cal destacar també la presa de contacte formal amb la resta de les Acadèmies amb seu a Catalunya i especialment la reunió que tingueren a la Conselleria de Justícia el 29 d'abril. En aquestes reunions s'estudià l'eventual creació d'un Institut d'Acadèmies de Catalunya o bé la possibilitat que l'Institut d'Estudis Catalans, amb les modificacions corresponents, assumeixi aquesta tasca. També s'estudià la possibilitat d'una Llei d'Acadèmies a Catalunya que sens dubte incidiria sobre tots els anteriors punts.

Molt interessant també en aquest capítol és la reunió de presidents d'Acadèmies Jurídiques de l'Estat Espanyol que tindrà lloc a Barcelona el dia de demà, en quatre sessions. Els presidents assisteixen avui a aquest acte. La seva preparació ha tingut lloc durant el curs havent informat el President del desenvolupament dels treballs en diverses sessions.

D) COMUNICACIONS PRESENTADES

Són les següents:

— El 26 de febrer el Dr. Font Rius la presentà sobre els Costums de Tortosa, recalcant que era el primer text jurídic escrit en català que es coneix. Que no és un tractat curt sinó un veritable Codi que pretenia la vigència plena que en part va obtenir, restant com a supletoris els Usatges i el Dret Canònic. Assenyalà que en ell es troben ja institucions tan importants com l'agermanament o la possibilitat de renunciar a la rescissió per lesió en el moment de la compravenda i que també s'admet ja la validesa del testament sense institució d'hereu. Intervingueren destacadament en aquesta sessió els Srs. Puig Salellas i Tallada.

— L'1 d'abril el Sr. Rebés la presentà sobre el tema «Reflexions sobre la clonació». Assenyalà les diverses modalitats de la mateixa: clonacions de gens, clonació de cèl·lules i clonació d'embrions. Féu un detallat estudi històric i de l'estat actual de la qüestió i proposà les següents conclusions provisionals:

1) L'establiment d'una moratòria universal que comportés la prohibició de tota mena de manipulacions d'embrions humans amb finalitats de modificacions genètiques o reproduccions clòniques a l'espera del resultat previst en el punt següent. 2) La promoció d'un debat científic mundial que fes la descripció de les diverses possibilitats que es poden aconseguir en l'estat actual de la ciència i les que raonablement es poden intuir, i, en tot cas, les conseqüències previsibles o simplement possibles, tant positives com negatives. 3) Només així sembla que es podria estar en condicions de fer les necessàries valoracions ètiques o jurídiques per a cada supòsit. 4) En tot cas no es tracta de posar impediments a la ciència sinó d'evitar que el ser humà i el seu patrimoni genètic siguin un mer objecte subaltern de la ciència. 5) En sentit similar caldria declarar que no es podran admetre actuacions que puguin donar lloc a perjudicis irreversibles de l'espècie humana. 6) Les actuacions han de comprometre a tots els Estats per tal d'evitar «paradisos genètics».

— El 15 d'abril el Sr. Jiménez de Parga la presentà sobre el tema «Aproximació al marc jurídic de la posada en circulació de l'euro». Destacà que el deute de diner és essencialment un deute de valor. Que entén que no es podrà aplicar rigorosament el principi nominalista tradicional, sinó que s'haurà de pensar en una combinació entre l'estricta principi nominalista i la fixació per disposició legal d'un valor convencional. Així es trobaria solució al conflicte permanent entre els interessos del deutor i del creditor. En resum, que s'ha de trobar un punt d'equilibri entre l'aplicació del dit principi nominalista i l'acceptació d'un criteri de valor real, que no sigui absolut, quedant pendent per part del legislador l'elecció política de quin ha de ser aquest punt de referència per a la determinació del valor.

— El 29 d'abril el Sr. Follia parlà sobre el tema «Quatre pinzellades sobre la substitució preventiva de residu». Assenyala la importància d'aquesta institució —encara que se'n faci poc ús— dins la problemàtica de la successió de les parelles sense fills. Recalcà el seu caràcter d'institució preventiva per evitar la successió ab intestato que és la teoria general dominant, enfront de la d'Albaladejo per qui —com manifestà l'any passat en aquesta Acadèmia— és una espècie de substitució fideïcomissària. Per això no comporta cap obligació ni limitació a l'hereu que inclús pot disposar *mortis causa* de tota l'herència, com a institució preventiva que és. Estudià també el seu origen assenyalant que es troben reflexades en sentències del Tribunal Suprem des d'abans del Codi Civil, si bé la seva aplicació es dóna fonamentalment en el Dret Civil Català que el regulà com a institució pròpia per primera vegada a la Compilació de 1960. Féu esment de diversos problemes concrets que es presenten, especialment el que la jurisprudència que l'ha admès en general en canvi no l'ha admès en cap dels casos concrets que s'han presentat, inclús en l'única sentència del Tribunal Superior de Catalunya el 28 d'octubre de 1991.

— El 13 de maig, el Sr. Tallada la presentà sobre l'avantprojecte de la Llei d'Aigües, fent relació als seus objectius bàsics com la dimensió medi ambiental de les aigües continentals, contemplar les noves realitats de la desalinització o la reutilització, regular les obres hidràuliques, introduir transparències en el sistema, flexibilitzar la rigidesa del règim de concessions i donar entrada a una col·laboració entre l'Administració Pública i les Comunitats Autònomes.

— El 27 de maig, el Sr. Pou de Avilés, la presentà sobre les parelles de fet i les iniciatives entorn a la seva regulació. Precisament aquell mateix dia o l'anterior s'havia admès a tràmit la proposta del Grup Canari. Assenyala que tant aquest projecte com el Socialista i el d'Esquerra Unida assenyalaven la pressió social que demanava aquesta regulació i explicà les diferències entre aquests tres projectes. Recalcà les modificacions que es produïen a les diverses lleis que estableixen la incompatibilitat en assumptes en que intervenien per part de l'Administració un dels cònjuges, a partir d'ara una persona unida amb afecte marital a una altra sense atendre al sexe.

— En la sessió del 10 d'octubre continuà la seva exposició dedicant-la a l'avantprojecte del Govern de la Generalitat, si bé donat el seu estat de simple avantprojecte, que manifestà que no tenia ja no s'havia fet públic, no es pogueren ressaltar prou bé els seus trets institucionals.

E) DISTINCIONS

Per Decret del President de la Generalitat de 27 de maig de 1997, es confirmaren com a membres de la Comissió Jurídica Assessora els Acadèmics Srs. Ar-

gullol, Borràs, Capell, Guàrdia, Luna, Puig Salellas, Rebés, Encarna Roca i Vergé. El mateix Decret en el seu article 2 nomenà President de dita Comissió Jurídica al Sr. Josep Enric Rebés i Soler.

El Sr. Pérez Vitoria va rebre la Medalla d'Or al Mèrit Científic de Barcelona, el dia 7 de maig, que li havia estat concedida el curs passat, i el 21 d'octubre li fou lliurada la Creu de Sant Jordi.

El Sr. Roca va lliurar l'11 de març la seva publicació sobre Dret Hipotecari a l'Acadèmia i al Col·legi d'Advocats, en presència del Degà i el President.

I el Sr. Bassols ha publicat un text sobre la col·lació que fou presentat a la Conselleria de Justícia el 21 de maig per la també Acadèmica Sra. Encarna Roca.

F) ALTES I BAIXES

Dues vacants s'han produït aquest curs, una per defunció del Cardenal Narcís Jubany, el dia 28 de desembre de 1996, la necrològica del qual va fer l'Acadèmic Sr. Reina a la sessió de 28 de gener, destacant les seves qualitats com a home de Govern i la seva finura jurídica com a destacat canonista. L'altra per la renúncia del Sr. Pascual Estivill el dia 13 de gener, acceptada per l'Acadèmia en la sessió del dia 14 de gener.

Les altes són les dels Srs. Ramon Mullerat i del Cardenal Carles, elegits en la sessió de l'11 de novembre, havent pres possessió el 25 del mateix mes. I la del Sr. Hernández Izal, que ha tingut lloc moments abans d'aquest acte. Tots ells seran Acadèmics de número quan llegeixin el seu discurs.

Barcelona, onze de desembre de mil nou-cents noranta-set.